

NOABOERSCHAP HAARLE

**Voor een toekomstbestendige
landbouw in Haarle**

Wij, Haarlese boerenfamilies, zijn trots op onze veelzijdige boerderijen, ons land en de manier hoe wij met elkaar omgaan. In de fijne gemeenschap en het mooie landschap waarin we geworteld zijn. Jongeren zijn ondernemend en willen hierin graag op eigen wijze verder. Wij voelen ons onzeker en maken ons zorgen over allerlei regelgeving waarmee we te maken hebben en die nog op ons afkomt, zoals de juridische beperkingen die we ondervinden en gaan ondervinden van onder meer de Natura 2000-gebieden. Ook maken wij ons zorgen over ontwikkelingen die te maken hebben met de verkenning naar een Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal. Is er op de lange termijn nog wel een verdienmodel om van te leven en heeft de jonge generatie nog wel toekomst als boer? En hoe ziet de toekomst eruit? Naast bedreigingen zien wij ook kansen. Daarom hebben wij als Haarlese boeren de handen ineengeslagen om samen te werken aan onze toekomst en een gemeenschappelijke visie opgesteld. Met uitgangspunten en voorwaarden die we allemaal belangrijk vinden en doelen die we nastreven. Een nieuw verhaal voor het Haarlese boerenland waarover we graag vertellen en samen met anderen aan werken.

Wie wij zijn en wat vinden wij belangrijk

Aan de voet van de Haarlerberg, onderdeel van de Sallandse Heuvelrug, ligt ons dorp Haarle. Haarle is één van de kernen in de gemeente Hellendoorn en telt ongeveer 2100 inwoners. De helft daarvan woont in het buitengebied, dat ruim 3500 hectare groot is. Van oudsher is Haarle een katholiek agrarisch dorp. Hoewel het belang van de agrarische sector en van de katholieke kerk steeds kleiner is geworden, is er nog een levendige agrarische gemeenschap en is de landbouw nog steeds bepalend voor hoe het landschap er uit ziet. De omgeving van Haarle is deels een halfopen landschap, met diverse agrarische bedrijven (vooral melkveebedrijven) en deels een kleinschalig meer besloten landschap. Haarle is een actief dorp met vele verenigingen en stichtingen.

Als Haarlese boeren nemen we zelf regie over wat er in ons gebied gebeurt en we hebben daarom het initiatief genomen om te komen tot een eigen verhaal, een eigen langetermijnvisie.

We voelen ons verbonden met elkaar, het dorp, de grond en de gemeenschap. Onze boerderijen zijn al lange tijd in onze families. De meeste van generatie op generatie. We vinden het belangrijk dat we boer kunnen blijven en plezier in ons werk houden, ook in de toekomst, en als vrije ondernemer kunnen werken. De omvang van onze bedrijven willen we in balans houden met de omgeving, maar dan moet er wel bestaansrecht zijn met een fatsoenlijk inkomen. Daarvoor is het belangrijk dat we een redelijk (en nieuw) verdienmodel hebben met zekerheden voor de langere termijn. We dragen graag bij aan maatschappelijke doelen, waarvoor we het – net als iedereen – fijn vinden om gewaardeerd te worden. Wij hechten waarde aan het verbonden kunnen blijven met elkaar in de gemeenschap.

Daarom vinden we het belangrijk een eigen verhaal te hebben waarin dit allemaal een plek krijgt en waar we met elkaar aan kunnen werken.

Boeren in 2035

In dit stuk beschrijven we ons beeld van de situatie in Haarle in 2035. Hoe boeren we dan met elkaar?

Mensen hebben financiële zekerheid voor de lange termijn

Er is in de afgelopen decennia het een en ander veranderd in de bronnen van inkomsten. De basis, het werken met dieren, met het land en de bodem, is onveranderd. Maar het is ook veelzijdiger geworden, er zijn meer taken bij de boeren gekomen. Samenwerking onderling en met anderen heeft meer vorm gekregen en is intensiever geworden. Juist door nog meer te kijken naar elkaars drijfveren en kwaliteiten; wie is waar goed in? Wij werken met kringlooplandbouw en voorzien deels in eigen voedsel voor ons vee. We maken onze eigen 'groene' kunstmest, waardoor nauwelijks tot geen kunstmest van buiten aangevoerd hoeft te worden. Een aantal boeren beheert ook het veelzijdige landschap, dit wordt niet meer uitgevoerd door partijen buiten de regio. De omgeving, waarin wij zelf wonen, leven en werken, houden wij gezond en mooi voor onszelf en voor de generaties na ons.

De boeren zijn de oplossing gebleken voor de uitdagingen ('maatschappelijke opgaven') waar we in 2023 voor staan. Het ondernemers-landschap is meer divers geworden.

Verschillende boeren kozen voor neven-activiteiten zoals recreatie, energieleverancier, verkoop aan huis, vergoeding voor natuur- en landschapsbeheer, bijdrage aan koolstof-vastlegging en verbouwen van gewassen die ingezet kunnen worden als bouwmaterialen. Veel gaat op basis van langjarige contracten waardoor er meer zekerheid is qua inkomen. Wel is het produceren van voedsel nog steeds de belangrijkste inkomstenbron van de Haarlese boeren gebleven. Voedsel waarvoor een hogere en eerlijke prijs wordt betaald vanwege de hoge kwaliteit.

Nieuwe toekomst voor stoppers

In de afgelopen jaren is een aantal boeren gestopt met het landbouwbedrijf, omdat ze geen opvolgers hadden of om andere persoonlijke redenen. Hoewel ze moeilijke keuzes hebben moeten maken en bezig zijn geweest met vragen als: hoe stop ik, wat kan ik dan doen, wat past bij mijn volgende levensfase, zijn de gestopte boeren blij met hun nieuwe situatie.

Stoppers hebben een belangrijke bijdrage geleverd door ruimte te bieden aan blijvende en jonge boeren om te extensiveren. Nog steeds dragen zij bij aan de leefbaarheid op het platteland rond Haarle. In het veranderingsproces van de afgelopen jaren zijn we samen opgelopen, dit verliep samenhangend, niet apart van elkaar. Wij hebben regelmatig contact gehad over onze visie en de keuzes die we maakten.

Omgeving en landschap zijn ecologisch in balans

Door de stappen die wij zelf hebben gezet, individueel en met elkaar, zijn we nu ook energieleverancier, leveren we meer lokale producten en dragen we bij aan natuurbeheer, zodat het landschap groen is gebleven met meer biodiversiteit. Immers de boer is elke dag in het veld en de natuur en blijkt het meest geschikt om de stand van de natuur te monitoren. Dit in samenwerking met andere boeren én natuurorganisaties. Wij worden gewaardeerd vanuit de samenleving, voor onze bijdrage aan maatschappelijke doelen en leefbaarheid. Overheid, markt en burgers dragen reëel bij aan het verdienmodel van de boer en risico's worden gedeeld.

De positieve wisselwerking met de samenleving is behouden én versterkt

Door de diverse crisissen in de afgelopen jaren en het veranderde maatschappelijk landschap is de wisselwerking tussen de plattelandsbewoners, boeren en stadbewoners veranderd. Maar ten goede, want men is er nog bewuster van waar het voedsel vandaan komt en wie het landschap onderhoudt. De gemeente Hellendoorn heeft hier een actieve rol in gespeeld en ondersteuning geboden om een programma te ontwikkelen om deze wisselwerking te bevorderen. Ook om zorg te dragen dat de jongeren in de gemeente kunnen blijven wonen en niet (noodgedwongen) wegtrekken.

De verwevenheid, sociale samenhang en synergie die er in 2023 was tussen de boeren in het buitengebied en de bewoners in het dorp is gebleven en nog sterker geworden. Boeren dragen nog steeds enorm bij aan de leefbaarheid, onder meer door hulp bij allerlei kleine en grote klussen bij evenementen of individuele bewoners. Het 'noaboerschap' is nog volop levend.

Keten en marktpartijen dragen bij aan wat wij belangrijk vinden

Wij hebben als boeren van Haarle het stuur stevig in handen gekregen en geven zelf richting aan onze toekomst. En naast burgers en overheden hebben ook ketenpartijen hun verantwoordelijkheid genomen. Zij dragen bij aan wat wij belangrijk vinden. Ze hebben ons geholpen met het opzetten van kringlooplandbouw en kortere ketens. Zij spelen hierin zelf nu ook een rol. We delen kennis, vakmanschap en faciliteiten.

Een boerengemeenschap met een sterke eigen regie

De groep boeren die zich in 2023 heeft verenigd, heeft een belangrijke positie en rol in het gebied. Zij vormt een volwaardige gesprekspartner voor overheden en andere organisaties. Zij weten hen te vinden en maken afspraken. Dat gaat over allerlei zaken: grond, waterbeheer, landschapsbeheer, natuurbeheer, etc. De boeren hebben meer regie gekregen over wat er in hun omgeving gebeurt.

De vereniging staat niet op zichzelf en hoeft niet overal zelf het wiel voor uit te vinden. Zij voelen zich gesteund door allerlei andere groepen boeren in de regio die zich ook verenigd hebben. Zij wisselen kennis en ervaringen uit en pakken bepaalde zaken gezamenlijk op.

Hoe wij verder gaan

We gaan als vereniging van Haarlese boeren verder onder de naam 'Noaboerschap Haarle'. Noaboerschap betekent dat we als boeren midden in de Haarlese samenleving staan en een goede noaber, of buur willen zijn. De komende tijd werken wij uit **hoe** wij dit gaan bereiken, met **wie** en **wat** wij daarbij nodig hebben. Wilt u hieraan meedoen en bijdragen, neem dan contact op met ons.

Voor meer informatie en contact:

www.noaboerschaphaarle.nl

Colofon

Opdrachtgever

Vereniging Noaboerschap Haarle i.o. | Initiatiefgroep Hoarlese boer'n
Gemeente Hellendoorn

Projectteam

Initiatiefgroep Hoarlese boer'n | Vereniging Noaboerschap Haarle i.o.:
Jolanda Kieftenbeld, Terry Heuven, Peter Besten, Sander Kemper, Otto Wiggers en Ida Besten
Stichting Stimuland: Jan ten Tije en Diane Stap

Foto's

Vereniging Noaboerschap Haarle i.o. en Stichting Stimuland

Ontwerp logo

Leo Kemper

Datum

1 maart 2023